

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica dinaintea Botezului Domnului

În această săptămână,

marți: **Botezul Domnului**

Evangelhia Botezului

Domnului (Matei III, 13-17)

13. În vremea aceea, a venit Iisus din Galileea, la Iordan, către Ioan, ca să se boteze de către el.

14. Ioan însă Îl oprea zicând: eu am trebuință să fiu botezat de Tine și tu vii la mine ?

15. Și răspunzând, Iisus a zis către el: lasă acum, că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea. Atunci L-a lăsat.

16. Iar botezându-se Iisus, când ieșea din apă, îndată cerurile s-au deschis și Duhul lui Dumnezeu S-a văzut pogorându-se ca un porumbel și venind peste El.

17. Și iată glas din ceruri zicând: "Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit !"

Icoană pe catapeteasma bisericii noastre

În Iordan
botezându-Te Tu,
Doamne, închinarea
Treimii s-a arătat; că
glasul Părintelui a
mărturisit Ție, Fiu
iubit pe Tine
numindu-Te, și
Duhul, în chip de
porumbel, a adevărit
întărirea cuvântului.
Cel ce Te-ai arătat,
Hristoase
Dumnezeule, și
lumea ai luminat,
mărire Ție.

Troparul Botezului
Domnului

Sfințirea apei

AGHEASMA MARE

- Luni 5 ianuarie la ora 8.00 se va oficia în biserică Slujba de sfințire a Agheasmei Mari din ziua de Ajunul Bobotezei.

- Marți 6 ianuarie, după Sfânta Liturghie, la ora 12.00, vom ieși în procesiune la fântâna din curtea bisericii și vom oficia afară, pe izvor, slujba de sfințire pentru Aghiasma Mare din sărbătoarea Botezului Domnului

- Timp de opt zile după Botezul Domnului, toate apele se consideră sfințite. Se recomandă un respect deosebit față de apă, astfel încât să nu fie utilizată în scopuri care o necinstesc.

Din tâlcuirea Sfintei Evanghelii Sfântul Ioan Gură de Aur

Sfântul Ioan, prin botezul său, deschidea calea celui alt botez. De aceea și Pavel spunea: „*Ca să creadă poporul în Cel ce vine după el*” (Fapte 19, 4). Botezătorul și noutatea faptei atrăgeau și chemau la Iordan tot Ierusalimul. Pe cei veniți acolo Ioan îi făcea să se smerească, convingându-i să nu se mai creadă grozavi, le arăta că sunt vinovați de cele mai mari păcate și că vor putea primi pe Cel ce vine, dacă se vor pocăi.

Ioan le propovăduia cu strălucită voce, amintindu-le de ceruri de Împărăția cea de sus, nespunându-le nimic de pământ. Iar prin Împărăția Cerurilor, Ioan Botezătorul înțelege Întâia și A Doua venire a lui Hristos. Astfel Ioan a dat bune nădejdi celor ce veneau la el, încât mulți vameși și ostași îl întrebau ce trebuie să facă și cum să-și rânduiască viața. Era un semn că se desprind de lucrurile pământești, că-și ridică ochii spre lucruri mai mari și că visau la cele viitoare. Sfântul Ioan n-a venit să dăruiască un dar, adică iertarea păcatelor, ci să pregătească mai dinainte sufletele celor ce aveau să primească pe Dumnezeul tuturor.

Să-l imităm și noi pe Ioan; și, părăsind desfătărilor și beția, să ducem o viață cumpătată. Este timp de pocăință și pentru catehumeni și pentru cei botezați; unii, pocăindu-se, să aibă parte de Sfânta Taină a Botezului, iar ceilalți, spălându-și prin mărturisire păcatele săvârșite după botez, să se apropie de Sfânta Masă, având conștiința curată. Să ne depărtăm dar de această viață păcătoasă și stricată. Că nu-i, nu-i cu putință să te și pocăiești și să te și desfătezi ! Să vă învețe aceasta Ioan cu îmbrăcămintea sa, cu hrana sa, cu casa sa!

Botez, Botezător, Bobotează

Botezul Domnului sau *Epifania (Boboteaza* în termeni populari) este o sărbătoare a purității, a înnoirii oamenilor, naturii, vieții, simbolizând mântuirea lumii prin spălarea păcatelor de către însuși Domnul Iisus Hristos. Rostul general al Botezului de la Iordan era acela de purificare, de pocăință (*metanoia*), așadar de pregătire a trupului și sufletului spre primirea harului. Fiindcă nu a avut păcate pe care să le mărturisească și nu era necesară nici hotărârea de a nu le mai săvârși, Hristos „*S-a făcut pentru noi păcat, ca să dobândim, întru el, dreptatea lui Dumnezeu*” (II Corinteni 5, 21). De aceea, El primește botezul ca „*Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii*” (Ioan 1, 29). Sfinții Părinți subliniază faptul că „*Domnul S-a botezat nu pentru a se curăți pe Sine, ci pentru a curăți apele, încât fiind spălate prin Trupul lui Hristos care n-a cunoscut păcatul, să aibă puterea Botezului*” (Sfântul Ambrozie); „*Aceasta este ziua în care s-a botezat și a sfințit firea apelor*”, spune Sfântul Ioan Gură de Aur.

Așadar, Hristos insistă să fie botezat de către Ioan („*Lasă acum, că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea*” – Matei 3, 15) nu pentru a Se purifica pe Sine Însuși, ci pentru a împlini un rost, ceea ce este drept să fie împlinit, ceea ce este conform cu ordinea divină. Și mai presus de toate, pentru a institui un ritual care avea să devină un nou început de viață întru spirit, ritual care, pe lângă purificare, implică și dobândirea darurilor Duhului, lucru explicat de Sfântul Ioan Botezătorul: „*Eu unul vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel ce vine după mine este mai puternic; Lui nu sunt vrednic să-I duc încălțăminte; Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc*” (Matei 3, 11). Acest Botez va arde orice întinăciune. Așadar, botezul pocăinței practicat de Sfântul Ioan era o pregătire a sufletelor acelora care vor primi pe Mesia. Observăm acest fapt și din următoarea relatare a cărții *Faptele Apostolilor*: „*Și când Apollo era în Corint, Pavel, după ce a străbătut părțile de sus, a venit la Efes. Și găsind câțiva ucenici, a zis către ei: Primit-ați voi Duhul Sfânt când ați crezut? Iar ei au zis către el: Dar nici n-am auzit dacă este Duh Sfânt. Și el a zis: Deci în ce v-ați botezat? Ei au zis: În botezul lui Ioan. Iar Pavel a zis: Ioan a botezat cu botezul pocăinței, spunând poporului să creadă în Cel ce avea să vină după el, adică în Iisus Hristos. Și auzind ei, s-au botezat în numele Domnului Iisus*” (Fapte 19, 1-5)

În timpul Botezului Domnului se produce efectiv pogorârea Harului Duhului Sfânt în chip de porumbel, fiind unul din momentele în care „*Nevăzutul*” se înfățișează ochilor omenești sub forma unui simbol, al unei făptuiri ce devine suport de epifanie. În același timp se manifestă și prezența Tatălui prin glasul care zice: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit întru care am binevoit*” (Matei 3, 17). Această bună voie este concomitent o bună gândire, manifestarea vocii divine fiind și un act de cunoaștere. Adică, pregătirea botezului a fost un proces îndelungat de propovăduire și purificare, botezul propriu-zis este o clipă de har, un moment de slavă în care

cerurile se deschid și se manifestă pentru prima dată plenar Treimea divină. Odată cu această Teofanie este afirmată și *legătura iubirii*: Tatăl – Fiul – Sfântul Duh (*perihoreză*). În mod analog, prin iubire, cunoaștere și voință, ființa umană va putea reface legătura sa cu Dumnezeu. Botezul devine astfel nu numai un rit de integrare a neofitului în comunitatea creștină, ci este dintru început o Sfântă Taină care deschide calea interioară spre îndumnezeire. Și se realizează prezența vie a simbolului ca intermediar între cer și pământ: Tatăl manifestându-Se prin Cuvânt, Sfântul Duh prin viziune creaturală, iar Fiul în același timp prin Cuvânt și prin chip.

Sfântul Ioan Botezătorul deține un rol major în existența concretă a fiecărui creștin. Biserica a rânduit întru pomenirea și cinstirea sa șase sărbători: *Zămislirea* la 23 septembrie, *Nașterea* la 24 iunie, *Tăierea Capului* la 29 august, apoi *întâia și a doua aflare a Capului Sfântului Ioan Botezătorul* la 24 februarie, a *treia aflare* la 25 mai și *Soborul Sf. Ioan* la 7 ianuarie, a doua zi după slăvita arătare de la Iordan, când S-a botezat Hristos. Prin această înmulțită cinstire, Biserica recunoaște valoarea slăvitului profet și confirmă cuvintele Domnului care zice: „*Adevărat zic vouă: Nu s-a ridicat între cei născuți din femei unul mai mare decât Ioan Botezătorul*” (Matei 11, 11). Îi datorăm cinstire pe de o parte că s-a făcut pregător al venirii în lume a Mântuitorului Iisus Hristos, prin misiunea sa de Prooroc și Înaintemergător al Domnului, iar pe de altă parte, pentru că, acceptând să-L Boteze pe Însuși Fiul lui Dumnezeu, a devenit „colaborator” al lucrării Lui de răscumpărare a umanității prin Botezul Său. Ioan este cel care-L revelează lumii pe Salvatorul ei prin cuvintele: „*Iată Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii*”. Prin profeția sa : „*Pocățiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor!*”, Sfântul Ioan Botezătorul ne arată că pentru a primi Împărăția lui Dumnezeu în ființa noastră, trebuie mai întâi să trecem prin baia pocăinței. Pentru a înțelege corect pocăința trebuie să o privim nu doar ca remușcare pentru faptele trecute, ca regret adânc al păcatelor, ci ca o transformare a perspectivei din care privim viața, ca o recentrare a întregii noastre ființe pe Dumnezeu. Nu doar să renunțăm la niște păcate, ci să începem un proces – ce nu se sfârșește niciodată – de înnoire a minții, de reconsiderare a manierei de raportare la Dumnezeu, la semenii și la noi înșine.

Pocăința este o atitudine permanentă și o lucrare de înnoire care, ea însăși, se înnoiește în fiecare zi. Prin pocăință învățăm că Dumnezeu nu este doar un aspect colateral al existenței noastre, ci Centrul și Sensul ei. Pentru ca pocăința să fie veritabilă pregătire pentru Împărăția Cerurilor, e necesară o reasumare a făgăduinței și credinței mărturisite la Botez: „*Mă unesc cu Hristos și cred Lui ca unui împărat și Dumnezeu*”. Astfel, vom înțelege pocăința ca „anticameră” a Împărăției, către care Sfântul Ioan Botezătorul ne conduce, retrăgându-se apoi discret, pentru a face loc prezenței copleșitoare a Împăratului Însuși: „*Acela trebuie să crească iar eu să mă micșorez*” (Ioan 3, 30).

Sărbătoarea Bobotezei polarizează în jurul ei numeroase datini, credințe creștine și practici rituale. Sărbătorirea sfântului eveniment începe când preotul vine în fiecare casă, stropind cu apă sfințită locuințele și pe creștini. Ajunul Bobotezei este o zi de post, în amintirea vieții austere pe care a trăit-o Sfântul Ioan Botezătorul și a începutului activității Domnului. Unii credincioși obișnuiesc să țină post negru în Ajun până sosește preotul și consumă apoi toți din această apă sfințită. În ajunul sărbătorii se pune pe masă un vas cu semințe, care erau stropite cu agheasmă și păstrate pentru a fi aruncate sub brazdă în primăvară. Femeile dăruiau preotului un fuior de cânepă răgilată, pentru ca această plantă ce era mult folosită pentru țesături să crească în anul următor înaltă, cu firul subțire.

Venind Iisus să se boteze în Iordan, „s-au sfințit apele”, apa Iordanului și toate apele. De aceea, cu prilejul acestei zile, în toate bisericile ortodoxe din lume se săvârșește binecuvântarea apei, în numele și cu puterea Sfintei Treimi. Agheasma Mare capătă puteri sfințitoare, creștinii „se sfințesc gustând din aceasta”, și o păstrează tot anul, până la sărbătoarea următoare. Timp de opt zile de la Sărbătoarea Botezului Domnului, ea poate fi consumată înaintea anaforei, în fiecare dimineață.

Slujba de sfințire a apei se săvârșește și la izvoare, la fântâni, la malul mării, al râurilor sau al iazurilor; preoții aruncă în apă o cruce pe care mai mulți bărbați curajoși se întrec să o readucă la mal. Tradiția spune că învingătorul va fi ferit de boli o perioadă îndelungată. Această imersiune în râuri este însoțită de aspersiunea cu agheasmă a celorlalți credincioși. De asemenea, se stropesc cu apa sfințită vitele, casele, livezile, grădinile și locurile pentru arat. În unele sate se obișnuiește după săvârșirea slujbei să se împuște, să se facă zgomote, pe vremuri se trăgea chiar cu tunul, pentru a purifica văzduhul de duhurile necurate. În același scop de curățire a spațiului, pentru sănătate și pentru belșugul roadelor se practicau în această zi alte obiceiuri și datini, precum: *iordănitul* – stropirea cu agheasmă a oamenilor și caselor de către ceata iordănitivilor, a flăcăilor din sat; *arderea* – aprinderea focurilor în jurul cărora se petrecea și se sărea peste foc; *chiraleisa* – colindarea satului de către copii care anunță venirea preotului pentru binecuvântarea caselor, făcând mult zgomot cu clopoței și tălângi și intră în curțile gospodariilor, strigând: „Chiraleisa, / Spic de grâu, / Până-n brâu, / Roade bune, / Mână-n grâne”.

În plan spiritual, apa sfințită regenerează sufletul, îl învăluie într-o cunoaștere a lumii, așa cum arată Troparele sărbătorii: „*Glasul Domnului peste ape strigă: veniți de luați toți duhul înțelepciunii!*” Este mai mult decât experiența exterioară despre apa care spală „de tină și rugină”. Psihologia purificării implică imaginea apei ca o materie activă, ce înnoiește trupul și sufletul. Textul Sfintei Evanghelii, cântările liturgice, icoana cu imaginea Sfântului Botez ne cheamă pe toți, și azi, la o schimbare a vieții sufletelor noastre, la un perpetuu botez creștin.

Din sinaxarul săptămânii

În ziua de 4 ianuarie, Biserica Ortodoxă face pomenirea *Soborului Sfinților 70 de Apostoli*, ca unii care i-a ales Domnul și i-a trimis, înaintea Sa, în toate cetățile și locurile unde avea să meargă el, zicându-le: „*Secerișul este mult, iar lucrătorii puțini, rugați deci pe Domnul secerișului ca să scoată lucrători la secerișul Său*” (Luca 10, 2). La capitolul 10 din Evanghelia sa, Sfântul Apostol și Evanghelist Luca istorisește cum au fost trimiși acești apostoli să vestească pe Hristos, ca niște înaintemergători ai drepte credințe, fiind el însuși unul dintre acești 70 de ucenici ai Domnului. Numele lor se află păstrate în Mineiul pe ianuarie, în ziua a patra.

Toți acești ucenici ai Domnului s-au ostenit fiecare în felul său, să-i depărteze pe oameni de idoli, întorcându-i la cuvântul lui Hristos, și au trecut la cele veșnice, îndurând chinuri și prigoniri precum se arată la pomenirea fiecăruia dintre ei.

Drept aceea, Biserica Ortodoxă îi cinstește cu imnuri ca acestea: „*Ceata ucenicilor lui Hristos, celor șaptezeci, să o laudăm dumnezeiește credincioșii, și să o prăznuim. Că printr-înșii, toți ne-am învățat a cinsti Treimea cea nedespărțită, că sunt luminătorii dumnezeieștii credințe*”.

În ziua de 8 ianuarie, în calendarul creștin ortodox, este pomenit *Sfântul Gheorghe Hozevitul*. Acest sfânt părinte făcea parte dintr-o familie de bun neam, dar, părăsindu-și averile și țara și toată desfătarea lumească, a venit la Ierusalim ca să se închine Sfântului Mormânt al Mântuitorului și tuturor Locurilor Sfinte, ce se află acolo. S-a stabilit ulterior, la mănăstirea Hozeva, de unde și numele de *Hozevitul*, arătându-se, de la început, nebiruit la toată osteneala și la viața aspră. Urcând pe trepte înalte ale sfințeniei și umplându-se de darul Duhului Sfânt, și-a aflat odihna ostenelelor și durerilor sale, mutându-se în această zi, către Domnul.

Sfântul Cuvios Antipa de la Calapodești este sărbătorit de Biserica Ortodoxă în ziua de 10 ianuarie. Sfântul s-a născut în anul 1816 în satul Calapodești, comuna Dealul Morii, județul Bacău, primind de la botez numele Alexandru. Tatăl său se numea Gheorghe Luchian și era diaconul bisericii din sat, iar mama, Ecaterina, s-a călugărit mai târziu sub numele de Elisabeta. După moartea tatălui, a fost nevoit să învețe meșteșugul legării de cărți, pentru a contribui astfel la întreținerea familiei.

În anul 1836, pe când avea 20 de ani, „fără de veste a fost cuprins de onegrăită și minunată lumină care i-a umplut inima de o nespusă bucurie”. Drept aceea, și-a părăsit familia îndreptându-se spre mănăstirea Neamț, dar starețul de aici nu l-a primit. S-a îndreptat atunci spre mănăstirea Căldărușani, din

apropierea Bucureștilor, unde a fost primit ca frate și călugărit apoi cu numele de Alipie. După doi ani a plecat la muntele Athos stabilindu-se la schitul românesc Lacu, unde la acea vreme se nevoiau peste 80 de călugări români, renumiți în tot Athosul pentru asprimea vieții lor monahale.

După aproape 15 ani de viațuire în schitul Lacu, râvnitorul monah se mută la mănăstirea Esfigmenou, în nordul Muntelui Athos, mănăstire susținută mult de voievozii moldoveni, precum și de familia marelui mitropolit Veniamin Costache al Moldovei. Aici primește Schima cea Mare a călugăriei (un vot special), și numele *Antipa* și este sfințit ierodiacon, apoi ieromonah (preot-călugăr).

În anul 1860, Sfântul Antipa se reîntoarce în Moldova, stabilindu-se la Iași, într-un metoc al unei mănăstiri din Muntele Athos. A călătorit ulterior în Rusia, un popas mai lung făcându-l la marea Lavră Pecerska din Kiev, apoi în Moscova și Petersburg pentru a colecta ajutoare spre finalizarea lucrărilor de construcție ale schitului Prodromul. Chiar din primul an al venirii sale în Rusia, a vizitat mănăstirea Valaam, situată pe o insulă din Lacul Ladoga, în apropiere de Finlanda, mănăstire care l-a impresionat în chip deosebit. Drept aceea, după ce a trimis ajutoarele primite la schitul Prodromul, în noiembrie 1865 s-a stabilit pentru totdeauna la mănăstirea Valaam, într-o chilie a schitului cu hramul Tuturor Sfinților. Datorită vieții sale îmbunătățite, Sfântul Antipa ajunge să fie cunoscut și în părțile de nord ale Rusiei și mulți călugări și mireni veneau să-l cunoască și să primească binecuvântarea și învățăturile sale.

După o viață întreagă petrecută în nevoie sfinte, Cuviosul Antipa a trecut la cele veșnice la 10 ianuarie 1882, fiind îngropat în gropnița mănăstirii Valaam. Cu binecuvântarea Sanctității sale Patriarhul Alexei al II-lea, părintele Antipa a intrat în rândul sfinților cinstiți de Biserica Ortodoxă Rusă.

După *Proloagele*, vol. I

Semnificațiile onomastice ale săptămânii

Antipa – nume descriptiv de origine greacă, este un hipocoristic pentru gr. *Antipatros*, „în locul tatei”.

Domnica – nume teoforic de origine latină, format de la adj. *dominicus*, „al lui Dumnezeu”. Același adj. stă la baza denumirii primei zile a săptămânii, *domenica*, „ziua Domnului”.

Emil, Emilia; deriv. **Emilian, Emiliana** – vechi nume gentilic latin, este pus în legătură cu subst. lat. *aemulus*, „rival, concurent”, de origine necunoscută.

După *Dicționarul enciclopedic al numelor de botez*

Cronică parohială

Ecoul colindelor – Duminica de după Nașterea Domnului a fost serbată deosebit în parohia noastră prin prezența corului

de copii "Ecoul" al Școlii "Al. Vlahuță" din Iași, condus de domnul profesor Ilie Hrubaru, care a oferit la încheierea Sfintei Liturghii un minunat concert de colinde. Alături darului tradițional pe care parohia l-a oferit și mulțumirea celor care i-au ascultat cu plăcere.

Botezuri:

Duminică 28 decembrie 2003 a fost oficiată Taina Botezului pentru pruncea *Fernanda-Mariana*, fiica familiei creștine Subirana Kikuchi, Alina și Eduardo, născută în Kakamighara

Gifu – Japonia, fiind asistată de nașii: Vizitiu Ovidiu și Florentina, împreună cu Musteață Carmen, din Iași.

Joi 1 ianuarie 2004, a fost oficiată Taina Botezului pentru pruncul *Rareș-Andrei*, fiul familiei Butucel Cătălin și Simona, fiind asistat de nașii: Turcu Daniela și Gabriel, din Iași:

Cu bucurie, adresăm mulțumiri tuturor creștinilor care au fost alături de noi la ceasul de rugăciune la cumpăna dintre ani, în noaptea de Anul Nou. Mulțumim totodată și sponsorilor care ne-au sprijinit în organizarea protocolului.